

Vides en compra-venda

Dij, 21/02/2019

[Cristianisme i Justícia](#)

Bernardo Pérez Andreo. Hi ha una expressió que s'ha estès molt en els darrers anys, els «ventres de lloguer», per designar l'acte pel qual una parella o persona individual paga perquè una dona gestii un fill per a ell/ella o ells/elles. L'expressió indueix a pensar que és possible llogar exclusivament el ventre, sense que això afecti la resta de la persona. El terme tècnic de «gestació subrogada» no deixa de ser un eufemisme. En el fons, la realitat que tenim és que algú ven el seu cos i la seva vida perquè altres puguin obtenir-ne els fruits. Per això, si parlem de «ventres de lloguer» per referir-nos a la compra de vides humanes, podríem parlar igualment de «cossos de lloguer» per designar el treball o «vagines de lloguer» per a la prostitució. La lògica subjacent en els tres casos és la mateixa, i té a veure amb la lògica del mercat que l'economista Juan Ramón Rallo, conegut director d'una institució neoliberal, [va expressar fa anys en un article](#): la carència d'òrgans, com la de sang, se soluciona creant un mercat d'òrgans i sang. Com tothom sap, si et sobra un ronyó, pots vendre'l i així obtenir uns ingressos al mateix temps que salves una vida. Matem dos pardals d'un tret: el que pot pagar el ronyó se'n beneficia i el que ven el ronyó també, perquè el lògic serà que els pobres venguin i els rics comprin. I, per què no permetem que a qui li sobra un cor el vengui? Tots hi sortirien guanyant. O potser no. Aquesta és la lògica del mercat portada al seu extrem.

De manera gradual, però sistemàtica, ens han fet creure que la lògica que regeix el mercat és la lògica que ha de regir la vida, com si el mercat fos l'estructura natural que determina el que és humà i que dirimeix el ser i l'haver de ser. Tot es pot comprar i, per tant, tot ha d'estar a la venda, des dels objectes, passant pels béns naturals i fins a les mateixes persones. Contra aquesta lògica, subjacent en totes les realitats imperials, sorgeix el decàleg jueu per protegir les persones d'un mercat incipient que pretén sotmetre-les a la lògica del benefici. No mataràs i no robaràs són preceptes que protegeixen les persones, també del mercat.

En el dret romà, per la seva banda, hi havia una sèrie de coses que no podien entrar en la lògica del mercat, quedaven *extra commercium*, no es podien vendre o comprar. Es tracta de tres tipus de coses: *Res divini iuris*, són les coses divines com els temples i les coses destinades al culte; *Res publicae*, són les coses que pertanyen al poble, com els ponts, aqüeductes, fòrums, places, termes, etc., i *Res communes omnium*, que pertanyen a tots per dret natural: aire, aigua corrent o costes. És a dir, el mateix dret romà entén que no tot pot ser comprat o venut, sinó que la major part del que existeix ha de quedar protegit de la lògica del mercat; sense aquesta protecció la societat mateixa és la que està en perill. Karl Polanyi, a *El sustento del hombre* (Capitán Swing, 2009), ens mostra com el mercat és una realitat ubíqua: allà on l'ésser humà ha arribat a l'estadi de productor-agricultor es creen mercats per poder intercanviar els productes del treball humà. Ara bé, en totes les cultures, aquests mercats han estat controlats i delimitats perquè estiguessin sotmesos a la societat i no acabessin controlant-la. Es limiten els dies i llocs de mercat, així com els béns que s'hi intercanvien, fins i tot els preus. Tot es fa per controlar una eina poderosa que pot autoerigir-se en governant omnímode i ensenyorir-se de la societat.

Allò humà ha sorgit com un procés tortuós d'assaig i error on totes les opcions s'han portat fins al final, de manera que si les diferents civilitzacions han estat tan intel·ligents com per posar tanca i límit al mercat és perquè els seus beneficiosos efectes només poden experimentar-se quan la *hybris* mercantil queda embridada per les lleis socials. En cap civilització van estar a la venda ni les terres ni els rius, ni els boscos ni les estepes, ni els temples ni les objectes de culte. No es podien vendre coses que sobrepassen la societat, que la constitueixen. En moltes civilitzacions sí que es podien comprar persones, sempre d'altres pobles i fruit de les ràtzies o les guerres, però en la tradició judeocristiana això quedava expressament prohibit, ja que l'experiència egípcia dels hebreus i el contacte amb les ciutats-estat com Tir o Sidó, on es venien les persones, van portar a la prohibició d'un [mercat d'éssers humans](#): no robar és, en origen, no robar persones per a la seva venda en el mercat.

La lògica del mercat s'imposa de tal manera que ens arriba a semblar normal que s'implanti un mercat d'òrgans, com proposa Rallo, o que els éssers humans siguin concebuts i gestats mitjançant la compra-venda de les mares. **Si no posem límits al mercat, allò humà acabarà sotmès de tal forma a la seva lògica** que necessitarem pujar de nou a l'Horeb per rebre noves lleis que ens tornin la humanitat; en cas contrari, acabarem expulsats del paradís del que és humà, llançats a la gehena de Moloc d'un mercat constant i definitiu en el qual les vides estan en venda.

Imatge extreta de: [Pixabay](#)

The post [Vides en compra-venda](#) appeared first on [Blog de CJ](#).